

Jaarverslag 2019

Commissie van Toezicht bij de Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd

1.	De inrichting	p. 3
	De commissie van Toezicht	p. 3
	Deskundigheidsbevordering	p. 4
2.	Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak	p. 5
3.	De bemiddelingstaak	p. 9
4.	De rechtsprekende taak	p. 10
5.	Overige vermeldingswaardige activiteiten en gebeurtenissen	p. 13
6.	Conclusies en aanbevelingen	p. 14
	Bijlage 1: managementoverzicht 2019	p. 15
	Bijlage 2: totaaloverzicht uit KLAVER	p. 16

1.

De inrichting

Naam en bestemmingsaanwijzing inrichting: Penitentiaire Inrichting Middelburg, locatie Torentijd (hierna ook: de inrichting), bestaat uit de volgende regimes: Huis van Bewaring, gevangenis en het Politiecellencomplex. Sinds 1 juli 2014 is de Zeer Beperkt Beveiligde Inrichting (verder: ZBBI) tijdelijk gehuisvest in de inrichting (afdeling Zuid 1). Het Politiecellencomplex valt niet onder het toezicht van deze commissie.

Aantal detentieplaatsen: 177 plaatsen voor mannelijke gedetineerden, verdeeld over 61 plaatsen bestemd voor Huis van Bewaring, 59 plaatsen voor gevangenis, 17 arrestantenplaatsen, 12 plaatsen EZV (extra zorgvoorziening, zowel bestemd voor Huis van Bewaring als gevangenis) en 28 plaatsen in de ZBBI.

De samenstelling van de directie van de Penitentiaire Inrichting Middelburg is het verslagjaar als volgt gewijzigd. Met ingang van 14 januari 2019 is mevrouw M. van den Berg de vestigingsdirecteur en heeft waarnemend vestigingsdirecteur de heer S. van den Broek de inrichting verlaten. Met ingang van 1 april 2019 heeft mevrouw S. Mulder de inrichting verlaten en is mevrouw P. Weijman aangetreden als plaatsvervangend vestigingsdirecteur.

De Commissie van Toezicht

Zoals voorgeschreven in de Penitentiaire maatregel zijn in de commissie van toezicht een lid dat met rechtspraak is belast, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van maatschappelijk werk aanwezig. De overige leden zijn afkomstig uit diverse maatschappelijke disciplines.

De samenstelling van de commissie van toezicht voldoet aan de vereisten zoals gesteld in artikel 11 van de Penitentiaire maatregel. De samenstelling van de commissie was in het verslag jaar als volgt:

- Mevrouw mr. J.G. Cabboort (voorzitter)
- De heer J. Sinke (vice-voorzitter)
- De heer mr. J.F.I. Sinack
- De heer mr. J.A.J. van den Boom
- Mevrouw C.E. van Vemden
- Mevrouw Y.J. Bats
- De heer S.C.J. Labrujère
- De heer A.A.M. van Houte
- Mevrouw L.M.C. Luiken
- Mevrouw mr. I. van der Hoeven

Cabboort heeft met ingang van 1 januari 2019 de advocatuur verlaten. Er is daarom binnen de advocatuur een vacature opengesteld voor een nieuw lid. Met ingang van 1 maart 2019 is mr. Van der Hoeven als nieuw lid verwelkomd.

Gedurende het verslagjaar waren mevrouw mr. A.P.M. Philipsen, mevrouw mr. A.A. Dijk, mevrouw mr. A.E. Paulus en de heer R. Ben Sellam als (plaatsvervangend) secretaris aan de commissie verbonden. Allen zijn als (senior) juridisch medewerker werkzaam bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Middelburg.

De administratieve werkzaamheden ten behoeve van de commissie werden verricht door mevrouw G.M.A. de Keuning-Jongelings, mevrouw H.C. van der Welle-Nijssen en de heer R. Ben Sellam, allen werkzaam bij voornoemde rechtbank.

Deskundigheidsbevordering

De leden en secretarissen van de commissie worden in de gelegenheid gesteld cursussen, trainingen en/of studiedagen bij te wonen.

Van Vemden is op 28 maart 2019 naar een bijeenkomst geweest van de Zeeuwse Meesters. Tijdens die bijeenkomst is door Miranda Boone (hoogleraar Criminologie en Vergelijkende Penologie, universiteit Leiden) een lezing gegeven over nieuwe toezichtvarianten.

Op 4 april 2019 zijn Van Vemden en Luiken naar het congres van de RSJ¹ geweest.

Dijk, Ben Sellam en Paulus zijn op 20 juni 2019 in Utrecht naar een bijeenkomst geweest voor secretarissen van de CvT. Het thema was 'Familierelaties in detentie; verlof en ouder/kind'.

Door de directie van de inrichting is op 28 oktober 2019 een studiereis georganiseerd. Door de meeste leden van de commissie, het secretariaat en de directie is deze dag een bezoek gebracht aan de Penitentiaire Inrichting in Vught.

Cabboort en Van Vemden hebben op 4 november 2019 in Amersfoort de landelijk themadag voor leden van de commissies van toezicht bezocht. Het thema deze dag was: 'Zicht op toezicht. Is ons toezicht, voldoende doelgericht?'.

Daarnaast wordt tijdens de vergaderingen met regelmaat aandacht besteed aan bijzondere thema's en/of onderwerpen. Ook worden deskundigen uit het personeel van de inrichting of een ketenpartner uitgenodigd om voorafgaand aan een vergadering een voorlichting te geven over een bepaald thema. De leden zijn daarbij telkens in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen en nadere informatie hierover is in de Samenwerkruimten (ook: eSwf) geplaatst.

In maart 2019 heeft Ilona Smits van de reclassering een presentatie gegeven.

Voorafgaand aan de vergadering van september 2019 hebben Hans Wolterman en Maureen Doornik een korte presentatie gegeven over de In-Made praktijkschool.

Voorafgaand aan de vergadering van november 2019 heeft Victor Karman (afdelingshoofd) een toelichting gegeven over de aanstaande veranderingen in de inrichting. Hij heeft verteld over de uitbreiding van de capaciteit in verband met het landelijke cellentekort. Verder heeft hij een toelichting gegeven over de plannen voor een BBA² en de KVM³.

Tot slot worden maandelijks tijdens de vergaderingen de uitspraken van de commissie en de jurisprudentie van de RSJ besproken.

¹ Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

² beperkt beveiligde afdeling

³ kleinschalige voorziening Middelburg

2. Activiteiten in het kader van de advies- en de toezichthoudende taak

De commissie van toezicht en de directie van de penitentiaire inrichting zijn in 2019 tien keer in vergadering bij elkaar gekomen. Deze vond telkens plaats aansluitend aan de laatste zitting van de maand, met uitzondering van maart en juli. In maart is tijdens een reflectiebijeenkomst gesproken over de verdeling van de verschillende aandachtsgebieden. In juli is de commissie vanwege de vakantieperiode niet bij elkaar gekomen. De voorzitter heeft de vergaderingen voorgezeten en de leden zijn hier veelal bij aanwezig geweest. Met uitzondering van de vergadering in april 2019 was de directie ook vertegenwoordigd. In 2019 was de onderlinge samenwerking binnen de commissie goed. Ook de samenwerking met de directie verliep naar tevredenheid. Door de (nieuwe) directieleden wordt duidelijk gecommuniceerd, de directie is goed benaderbaar en altijd bereid tot overleg.

Van de vergaderingen zijn notulen opgemaakt en vastgesteld. Tot de vaste agendapunten van de vergaderingen van de commissie met de directie behoren onder meer de verslaglegging van de vergadering, het overzicht van ingekomen klachten, uitspraken van de beklagcommissie en de RSJ, ingekomen stukken, gevolgde cursussen en bijeenkomsten, mededelingen van de directie en de commissie van toezicht en de verslagen van de maandcommissaris.

De maandcommissarissen hebben wekelijks de inrichting bezocht. Naar aanleiding van de verzoekbriefjes en ingekomen klachten hebben zij gesproken met gedetineerden en het personeel en zo nodig met de directie. Ook is door hen bemiddeld en geprobeerd te bemiddelen. Indien uit de contacten met de gedetineerden bleek dat bepaalde onderwerpen een andere aanpak verdienen, heeft de commissie van toezicht de directie daarover tijdens de maandelijkse vergadering van advies gediend. Tijdens de vergaderingen zijn onder meer onderstaande onderwerpen aan de orde gekomen.

Verweerschriften en beklagzittingen

Tijdens de vergaderingen is regelmatig gesproken over de planning van de beklagzittingen, het tijdig aanleveren van de verweerschriften en de wisselende kwaliteit van de verweerschriften. Eén van de beklagrechters is hierover in gesprek gegaan met de directie en de afdelingshoofden. Ook heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen de secretariaten van de commissie van toezicht en de inrichting. In de loop van het jaar was dan ook zichtbaar dat in meer zaken tijdig en kwalitatief beter verweer is gevoerd. Door de directie is nog toegelicht dat nagedacht wordt over een nieuwe functie binnen de inrichting waarin juridische taken worden gecombineerd met het coördineren van opleidingen.

Dagprogramma

Vijf jaar geleden, met de invoering van het 'DBT⁴' is in de inrichting praktijk geworden om de gedetineerden gedurende het dagprogramma uit te sluiten. De deuren waren open van 7:30 uur tot 11:45 uur en van 12:30 uur tot 16:45 uur. Tijdens de vergadering van mei 2019 heeft de directie toegelicht dat hieraan geen besluit of weloverwogen beslissing ten grondslag ligt en dat dit (geleidelijk) teruggedraaid gaat worden. Wanneer een gedetineerde geen activiteit heeft, hoort hij ingesloten te zijn. Dit levert rust op op de afdelingen en stelt de medewerkers in staat om (mentor)gesprekken met de gedetineerden te voeren, aldus de directie. Naar aanleiding hiervan heeft de commissie in de daarop volgende weken een aantal klachten gehad van gedetineerden. Deze gingen bijvoorbeeld over het niet meer kunnen bellen tijdens het moment voor persoonlijke verzorging. Ook waren er klachten van gedetineerden die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt en niet meer naar de arbeid gaan: voorheen bleef hun deur open als de anderen naar de arbeid gingen, maar nu worden zij ingesloten.

De commissie is tevreden over de manier waarop de directie deze veranderingen heeft gecommuniceerd en doorgevoerd. Het leverde ook merkbaar rust op op de afdeling en voor de medewerkers.

⁴ Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op Maat

Personele bezetting inrichting en uitbreiding capaciteit

Gedurende het verslagjaar is er regelmatig gesproken over de personele bezetting van de inrichting. Er zijn verschillende werving- en selectiedagen georganiseerd in de inrichting en er is veel nieuw personeel aangenomen (o.a. piw-ers en bewaarders). Aan het einde van het jaar is de capaciteit van de inrichting uitgebreid met 17 meerpersoonscellen voor het huis van bewaring. In december 2019 zijn al deze cellen, onder druk van het hoofdkantoor, in enkele dagen volgestroomd. Dit heeft veel onrust veroorzaakt in de inrichting. De commissie heeft haar bezorgdheid uitgesproken over de combinatie van de instroom van extra gedetineerden en de inzet van nieuw personeel dat nog moet worden ingewerkt en opgeleid. Dit heeft de aandacht van de directie en in 2020 zal de commissie hier ook aandacht voor houden.

Verbouwing 'de Nederhof'

Een terugkerend agendapunt tijdens de vergaderingen was de verbouwing van 'de Nederhof'. In dit gebouw was in het verleden de ZBBI⁵ gevestigd. In 2019 is men begonnen met de verbouwing om het geschikt te maken voor twee nieuwe afdelingen: een BBA en de KVM. De BBA is een pilot die in vier inrichtingen wordt gestart. De gedetineerden op deze afdeling hebben werk 'buiten', maar – anders dan op de ZBBI – hebben ze niet ieder weekend verlof, maar wordt alleen verlof verleend als dat een re-integratiedoel dient. De BBA krijgt 20 plaatsen (10 tweepersoonskamers). De KVM wordt een voorziening voor zelfmelders, die hun werk of opleiding 'buiten' dan kunnen behouden. De KVM krijgt 10 eenpersoonskamers. Het is vooral gericht op Zeeuwse en West-Brabantse gedetineerden.

Overig

Verder is er onder meer gesproken over:

- het inloopspreekuur van de directie;
- strafcelplaatsingen en melding hiervan aan de commissie;
- winkel en levering van boodschappen;
- huisartsen;
- vacatiegelden voor de leden van de commissie;
- het delen van stukken via de digitale samenwerkruimte (eSWF).

Kerntaken van de commissie van toezicht

De commissieleden hebben de volgende aandachtsgebieden onder hun hoede:

- inzet casemanagers;
- geestelijke verzorging;
- Gedeco overleg;
- multidisciplinair overleg (MDO);
- reclasseringsproject 'Ruim Baan';
- kleinschalige woonvoorziening Middelburg (KVM);
- huisvesting en externe veiligheid;
- goederen op cel en invoer/uitvoer;
- interne veiligheid en drugsontmoediging;
- medische dienst;
- huisregels;
- re-integratie centrum (RIC), bibliotheek en onderwijs;
- sport;
- winkel;
- arbeid.

Deze thema's zijn ook regelmatig onderwerp van gesprek tijdens de maandelijkse vergadering. Hieronder volgt een kort overzicht van de besproken thema's.

⁵ Zeer beperkt beveiligde inrichting

Gedeco overleg

Van Vemden heeft vier maal een overleg van de Gedeco bijgewoond. Er werd onder andere gesproken over de verdeling van de bezoekenmomenten, de gedetineerdersurvey, de tandarts en de winkel.

Multidisciplinair overleg en inzet casemanagers

De directie heeft in mei 2019 het voornemen uitgesproken om alle D&R⁶ plannen door te nemen. Het doel hiervan is de gedetineerden in hun kracht te zetten, het vergroten van hun betrokkenheid bij het traject en te kijken waar nog ontwikkeling nodig is. Daarnaast is als doel benoemd het versterken van het methodisch werken aan dit proces door de medewerkers van de inrichting. Op 17 juni 2019 hebben Labrujère en Van Houte de eerste bijeenkomst bijgewoond. Van Houte heeft later nog een bijeenkomst bijgewoond. Tijdens deze bijeenkomsten werden vragen gesteld als ‘bestaat er een recent re-integratieplan met doelen en acties?’ en ‘welke patronen zijn in de persoonlijke stijl van de gedetineerde opvallend?’. De commissie is enthousiast over deze wijze van professionaliseren en optimaliseren van de methodiek. De voortgang in dit proces zal in 2020 steekproefsgewijs worden opgevolgd.

Goederen op cel en invoer/uitvoer

In het verslagjaar is er door de directie meer gehandhaafd op bestaande regels. Zo is bijvoorbeeld de ‘0-meting’ gedaan voor wat betreft het aantal en de aard van goederen op cel. Dit heeft er toe geleid dat er zaken in beslag zijn genomen en er het nodige in de foullering is gegaan omdat deze (door het bezoek meegenomen) spullen niet meer of nog niet op cel mochten. Dat heeft wel tot wat problemen van logistieke aard geleid. Zo her en der zijn ook zaken zoekgeraakt. De commissie merkt hierbij op dat er nog beter kan worden afgestemd tussen de mensen op het BAD en bij de invoer over wat er nog wel en wat niet meer mag worden ingevoerd. Dan kunnen de goederen direct aan het bezoek mee terug gegeven worden en hoeven ze niet in de foullering.

Huisvesting en externe veiligheid

Een aantal leden van de commissie heeft op 4 september 2019 een speciaal voor hen georganiseerde oefening van het IBT bijgewoond. Hierbij is de situatie zoveel als mogelijk nagebootst, inclusief het stilleggen van het verkeer. Binnen de inrichting was de oefening ook niet aangekondigd. Voor veel piw-ers en bewaarders was het dan ook een verrassing. Voordat de oefening begon is er een uitvoerige toelichting gegeven op het hoe, wat en waarom van de inzet. Het betrof een inzet met een meewerkende en een met een niet meewerkende ‘gedetineerde’. Het was goed om te zien dat over iedere handeling en beweging wordt nagedacht en de oefening van A tot Z verloopt via een protocol. Eén en ander heeft op de aanwezige commissieleden een behoorlijke indruk gemaakt, zelfs in de wetenschap dat het ‘maar een oefening’ was.

Huisregels

Medio 2020 wordt de BBA in gebruik genomen. Deze afdeling krijgt eigen huisregels. Helaas heeft het concept van deze huisregels de commissie niet meer in 2019 bereikt. In 2020 zal met deze huisregels worden meegelezen en meegedacht.

Medische dienst

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft op 2 april 2019 een bezoek gebracht aan de inrichting en naar aanleiding daarvan een algemeen rapport opgesteld. Bij dit gesprek waren Labrujère en Van Vemden aanwezig.

De arts uit de commissie heeft aan het begin van het verslagjaar gesproken met de medewerkers van de medische dienst. Vier dagen in de week is een arts aanwezig binnen de inrichting, een verpleegkundige is altijd aanwezig, zeven dagen per week. Een tandarts komt een keer in de twee weken en verder wordt de inrichting bezocht door een fysiotherapeut en een pedicure. Na binnenkomst in de inrichting worden gedetineerden binnen 24 uur gezien door een verpleegkundige.

⁶ Detentie en Re-integratie

Ieder jaar worden de klachten met betrekking tot de medische dienst geïnventariseerd door het hoofd Zorg en besproken met de arts uit de commissie van toezicht. In 2019 zijn er 11 medische klachten ingediend, waarvan er 6 zijn ingetrokken na een gesprek met de betreffende gedetineerde. Er zijn 3 klachten doorgestuurd naar de medische adviseur, waarvan er 1 inmiddels is beoordeeld als ongegrond. De andere 2 moeten nog beoordeeld worden. Eén gedetineerde is overgeplaatst voordat een gesprek over zijn medische klacht kon plaatsvinden en één gedetineerde was dusdanig boos en verward dat het niet mogelijk was een gesprek met hem te voeren over zijn klacht.

Arbeid

Zoals eerder in dit verslag al is opgemerkt, is de capaciteit van de inrichting in 2019 uitgebreid met extra plaatsen voor het huis van bewaring. Dat was ook mogelijk omdat de ZBBI is gesloten. Daarnaast is de verwachting dat gedetineerden langer gedetineerd zullen zijn. Dit heeft uiteraard ook gevolgen voor de arbeid binnen de inrichting. In het afgelopen jaar heeft Cabboort de directie voorzien van een visie op het aanbod van arbeid. Wat de commissie betreft is er ook een zorgplicht voor de directeur voor aanbod van arbeid aan gedetineerden in het huis van bewaring.

Bij de In-Made Praktijkschool wordt gedetineerden werknemersvaardigheden aangeleerd, aangevuld met beroepsgerichte vaardigheden en waar nodig korte cursussen, bijvoorbeeld op het gebied van hygiëne (HACPP) of veiligheid (VCA). Een en ander zou dan in een ervaringscertificaat moeten eindigen, waarmee kan worden doorgestroomd naar MBO onderwijs. In de eerste vier maanden van 2019 alleen al zijn er landelijk 377 getuigschriften uitgegeven en nog eens 873 losse certificaten aan gedetineerden die niet een volledig profiel konden behalen. De resultaten van de Praktijkschool zijn goed.

3. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak

Alle leden van de commissie van toezicht zijn per toerbeurt als maandcommissaris opgetreden in het huis van bewaring en de gevangenis, één en ander volgens de indeling overeenkomstig het jaarrooster. De maandcommissarissen hebben evenals in voorgaande jaren volgens voornoemd rooster in beginsel twee weken achter elkaar dienst. Zij hebben de inrichting wekelijks - op wisselende dagen - bezocht en de door de gedetineerden ingediende verzoekbriefjes, klachten en bemiddelingsverzoeken zelfstandig afgehandeld. De maandcommissaris bezoekt de gedetineerden. De aard van de gesprekken is zeer wisselend. Indien nodig bespreekt hij/zij de door de gedetineerden naar voren gebrachte grieven met het desbetreffende afdelingshoofd dan wel zijn vervanger of, afhankelijk van de aard en ernst van het besprokene, met een lid van de directie dan wel het hoofd van de medische dienst. Van de afwikkeling van de bemiddeling worden de gedetineerden zo spoedig geïnformeerd. De maandcommissaris heeft van zijn/haar bevindingen steeds een kort verslag opgemaakt dat tijdens de eerstvolgende vergadering is besproken.

Als een gedetineerde na bemiddeling door de maandcommissaris zijn klacht wenst door te zetten, wordt dit in het verslag van de maandcommissaris vermeld en wordt de klacht naar het secretariaat van de commissie gezonden. Het secretariaat vraagt vervolgens een verweerschrift en de onderliggende stukken op bij de directie van de penitentiaire inrichting. Bijzondere of anderszins vermeldenswaardige grieven zijn in de maandelijks vergaderingen van de commissie met de directie besproken.

In eerdere verslagjaren is geconstateerd dat de procedure met betrekking tot plaatsing in een strafcel door de directie wordt nageleefd en is afgesproken dat de maandcommissaris slechts steekproefsgewijs de gedetineerde die op strafcel is geplaatst zal bezoeken en als er zich bijzondere situaties voor doen. Eén en ander is dit jaar niet anders geweest. Gedurende het verslagjaar is het een aantal keer voorgekomen dat de maandcommissaris niet op de hoogte is gesteld van een strafcelplaatsing. Dit is onder de aandacht van de directie gebracht, waarna is gebleken dat er intern onduidelijkheid bestond over wie er verantwoordelijk was voor het bellen van de maandcommissaris. Dit is opgehelderd en er zijn duidelijke afspraken gemaakt. Daarna is de maandcommissaris telkens op de hoogte gesteld.

4. Activiteiten in het kader van de rechtsprekende taak

De commissie heeft er voor gekozen de beklagzaken meervoudig te behandelen. In het verslagjaar werd de beklagcommissie voorgezeten door één van de beklagrechters, te weten Sinack of Van den Boom of door de voorzitter van de commissie van toezicht, Cabboort. Aan de hand van een rooster waren bij toerbeurt twee andere commissieleden lid van de beklagcommissie. De beklagcommissie werd ondersteund door één van de secretarissen. Tijdens het verslagjaar was de plaatsvervangend vestigingsdirecteur aanwezig bij de zittingen van de beklagcommissie. Indien zij verhinderd was, werd zij vervangen door de vestigingsdirecteur of het hoofd veiligheid, tevens plaatsvervangend vestigingsdirecteur.

De beginvoorraad op 1 januari 2019 was 30 klachten. In 2019 zijn in totaal 401 klachten ontvangen. Van de ontvangen klachten zijn er 17 doorgezonden omdat de beklagcommissie niet het juiste orgaan was. In totaal zijn er in 2019 66 klachten door klager vóór of tijdens de zitting van de beklagcommissie ingetrokken, waarvan 37 na bemiddeling.

De zittingen van de beklagcommissie vonden in beginsel iedere maandagmiddag in de even weken plaats. Tijdens het verslagjaar hebben er 26 zittingen plaatsgevonden. De commissie stelt vast dat gedetineerden in toenemende mate rechtsbijstand genieten tijdens een beklagzitting. Klagers en/of hun advocaat/gemachtigde hebben in 2019 telkens een ontvangstbevestiging van de klacht ontvangen met daarin tevens vermeld de datum waarop de beklagcommissie voornemens is de klacht mondeling te behandelen. De klachten worden gescand en digitaal naar de directie van de inrichting verzonden, met het verzoek binnen zeven dagen relevante stukken aan te leveren. De klachten die zich daarvoor lenen, worden ter zitting mondeling afgedaan. In ingewikkeldere zaken is zo spoedig mogelijk na de zitting schriftelijk uitspraak gedaan. Daarnaast heeft de beklagcommissie ervoor gekozen een aantal klachten af te doen met toepassing van artikel 62 van de Penitentiaire beginselenwet (buiten zitting). In dat geval ontvingen de klagers en/of hun advocaat/gemachtigde daarvan bericht.

Cijfermatig overzicht 2019

De registratie van klachten bij het secretariaat van de commissie van toezicht vindt plaats in het landelijk Klaver-registratiesysteem.

Aantal ingekomen klachten	401 (2018: 281)
Soort afdoening	
ingetrokken	66 (2018:95)
ingetrokken ter zitting	17 (2018: 6)
ingetrokken na bemiddeling	37 (2018:55)
afdoening na rogatoir verzoek	9 (2018:28)
niet-ontvankelijk	74 (2018: 54)
ongegegrond	102 (2018:67)
(deels) gegrond	23 (2018:35)
overgedragen	17 (2018:8)
nog openstaand	86 (2018:30)

Als bijlage bij dit jaarverslag wordt een managementoverzicht van de afdoening van klachten uit het registratiesysteem Klaver gevoegd.

De klachten hadden onder meer betrekking op:

- disciplinaire straffen of ordemaatregel;
- promotie/degradatie;
- activiteiten waaronder arbeid en luchten;
- contact met buitenwereld (telefoneren/bezoek/post);

- celinspecties;
- verlaten inrichting/verlof;
- geld/rekeningcourant;
- fasering;
- handelen en voortvarendheid casemanager;
- bejegening;
- verzorging (met name medische en persoonlijke verzorging);
- persoonlijke voorwerpen (met name in- en uitvoer van goederen en vermissing/beschadiging daarvan).

De beklagcommissie stelt vast dat er in 2019 een flinke toename van het aantal klachten is geweest ten opzichte van 2018. Deze toename is te herleiden tot de ingevoerde aanscherping van de regels en de handhaving daarvan. Uit het overzicht blijkt verder dat er minder klachten zijn ingetrokken dan in 2018. Verder constateert de beklagcommissie dat steeds meer gedetineerden zich tijdens hun procedure laten bijstaan door een advocaat. Klachten worden daardoor uitgebreider juridisch onderbouwd, waardoor de behandeling vaak meer tijd kost. De beklagzittingen worden niet in overleg met de advocaten gepland, omdat dat de doorlooptijden niet ten goede komt. De advocaten wordt medegedeeld wanneer de klacht van hun cliënt wordt behandeld tijdens een beklagzitting en slechts in uitzonderlijke gevallen wordt uitstel verleend.

De hiervoor genoemde omstandigheden maken dat de beklagcommissie en het secretariaat aanzienlijk meer tijd hebben besteed aan het behandelen van klachten. De (voorzitter van de) beklagcommissie en het secretariaat houden hierover regelmatig contact. In 2020 zal bezien worden of de hogere instroom van klachten aanhoudt. Indien dat het geval is, zullen er wellicht meer beklagzittingen georganiseerd moeten worden dan in voorgaande jaren. Ook wordt er met de leidinggevende van het secretariaat besproken over uitbreiding van het secretariaat.

In het jaarverslag over 2018 is vastgesteld dat er meerdere klachten gegrond zijn verklaard omdat de beslissingen van de directie onvoldoende onderbouwd of gemotiveerd waren. De beklagcommissie constateert dat dit in 2019 verbeterd is: de kwaliteit van zowel de beslissingen als de verweerschriften is duidelijk verbeterd, wat terug te zien is in een afname van het aantal gegrond verklaarde klachten.

In 2019 is er 57 keer beroep ingesteld bij de RSJ tegen beslissingen van de beklagcommissie: 56 keer door de gedetineerde en 1 keer door de directie. De directie heeft dat beroep later weer ingetrokken. Er is 1 beroep gegrond verklaard, 13 beroepen ongegrond en 2 beroepen niet-ontvankelijk. Twee gedetineerden hebben hun beroep ingetrokken. In de overige gevallen was ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag nog geen uitspraak gedaan.

De commissie heeft in het verslagjaar in een aantal beklagzaken een verzoek om rogatoir verhoor gedaan van een reeds overgeplaatste gedetineerde.

De voorzitter van de beklagcommissie heeft 19 maal gedetineerden rogatoir gehoord voor een andere commissie van toezicht.

Doorlooptijden

De commissie heeft ook in dit verslagjaar geconstateerd dat in een aantal klachten de wettelijke termijn van vier weken voor afhandeling van een klacht, welke termijn kan worden verlengd met vier weken, niet werd gehaald. De beklagcommissie streeft er naar om binnen twee weken na de zitting uitspraak te doen, maar dit wordt in voorkomende gevallen niet gehaald.

De overschrijding had verschillende oorzaken, waarop de beklagcommissie meestal geen of weinig invloed kan uitoefenen, namelijk:

- de bemiddeling door de maandcommissaris;
- toename van het aantal klachten en beperkte zittingscapaciteit;
- overplaatsing van klager;
- complexiteit van de klacht;
- beschikbaar aantal uren secretaris.

De doorlooptijden blijven de specifieke aandacht houden van de commissie van toezicht en worden regelmatig besproken. Verdere verbetering van de doorlooptijden wordt in 2020 nagestreefd.

Publicatie

Op verzoek van het kenniscentrum Commissies van Toezicht is afgesproken dat aansluitend aan de beklagcommissie zal worden gezien welke beslissingen in aanmerking komen voor publicatie. Geconstateerd wordt dat deze afspraak nog steeds onvoldoende wordt gehandhaafd en dat er weinig tot geen uitspraken van de beklagcommissie worden aangeboden ter publicatie. Dit is en blijft een aandachtspunt.

5. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

Cabboot is namens de commissie aanwezig geweest bij de afscheidsrecepties van Van den Broek, waarnemend vestigingsdirecteur, en Hooijer, hoofd Veiligheid en plaatsvervangend vestigingsdirecteur. Zij heeft hen bedankt voor de samenwerking en namens de commissie een attentie aangeboden.

Van Vemden en Sinack zijn op 17 januari 2019 aanwezig geweest bij de heropening van de keuken in de inrichting na een verbouwing.

Op 11 februari 2019 heeft het jaarlijkse overleg tussen de voorzitter van de commissie, het secretariaat en de leidinggevende daarvan plaatsgevonden.

Op 12 juni 2019 is Van Vemden binnen de inrichting naar de voorstelling Gevangenismonologen geweest.

Op 22 augustus 2019 heeft een gedetineerde brand gesticht in zijn cel. De gedetineerden op de betreffende afdeling zijn geëvacueerd, maar konden enkele uren later weer worden ingesloten. Er zijn geen gewonden gevallen.

Bij de personeelsbarbecue voor de medewerkers in de inrichting op 5 september 2019 zijn Van Vemden, Cabboot en Sinke aanwezig geweest.

Labrujère en Van Vemden hebben op 6 september een bezoek gebracht aan de Centrale Post in de inrichting. Van Vemden is ook nog bij de Centrale Intake geweest.

Van Vemden en Cabboot hebben op 19 december 2019 de kerstborrel in de inrichting bijgewoond.

6. Conclusies en aanbevelingen

De commissie van toezicht meent ook dit jaar dat zij haar taken op adequate wijze en in goede harmonie heeft kunnen vervullen. Zij is van mening dat het in zijn algemeenheid een constructief en vruchtbaar jaar is geweest. Opgemerkt wordt dat de leden van de commissie hun werkzaamheden steeds met betrokkenheid en met plezier hebben verricht.

Met de komst van de nieuwe directie heeft de commissie dit jaar op verschillende vlakken verbetering bemerkt. De communicatie tussen de directie en de commissie is verbeterd. De communicatielijnen zijn korter geworden, wat de onderlinge afstemming ten goede komt. De commissie hoopt de prettige manier van communiceren en samenwerking in 2020 voort te kunnen zetten. Ook de kwaliteit van de verweerschriften en de motivering van de standpunten ter zitting is dit jaar verbeterd. Hoewel in bijna alle zaken een verweerschrift wordt ingediend, blijft het tijdig indienen hiervan een aandachtspunt evenals het toezenden van de onderliggende stukken.

Met het aantreden van de nieuwe directie is er voor de gedetineerden behoorlijk wat veranderd. Er wordt meer gehandhaafd op de bestaande regels en het dagprogramma. Gedetineerden worden meer verantwoordelijk gemaakt voor hun re-integratie. De commissie is tevreden over de manier waarop de directie over deze aanscherpingen heeft gecommuniceerd met zowel de commissie als de gedetineerden.

Wel heeft de commissie zorgen over de gevolgen van de uitbreiding van de capaciteit van de inrichting. Hierdoor is het gevaar aanwezig dat niet alle gedetineerden in het huis van bewaring (die dat wensen) arbeid kan worden aangeboden. Dit zou dan als gevolg hebben dat deze gedetineerden veelal 23 uur per dag in hun cel verblijven. De commissie heeft deze zorgen gedeeld met de directie en gewezen op haar zorgplicht om ook gedetineerden in het huis van bewaring arbeid aan te bieden. Dit heeft de aandacht van de directie en er wordt gewerkt aan het uitbreiden van de arbeidsmogelijkheden. De commissie zal hier in 2020 aandacht voor houden. Hetzelfde geldt voor de samenloop van de uitbreiding van de capaciteit en het aantrekken van een groot aantal nieuwe personeelsleden. De directie heeft laten zien zich bewust te zijn van de complexiteit van deze situatie en heeft de commissie hierover goed op de hoogte gehouden.

Zoals al eerder in dit verslag is besproken, heeft het strenger handhaven van het dagprogramma ook mogelijkheden opgeleverd. Er wordt meer tijd vrijgemaakt voor individuele (mentor-)gesprekken met de gedetineerden en het bespreken en ontwikkelen van de D&R-plannen. De commissie ziet dit als een positieve ontwikkeling en hoopt dat deze zich in 2020 zal voortzetten.

Dit jaarverslag is vastgesteld op 14 april 2020.

De (plaatsvervangend) secretaris,

mr. A.A. Dijk

De voorzitter,

mr. J.G. Cabboort

Bijlage 1 – Managementoverzicht 2019

2019	Uitstroom													eind voorraad
	begin-voorraad	Instroom	uitstroom	doorloop tijd	gegrond	ongeground	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na bemiddeling	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir verzoek	
januari	30	38	19	80	1	6			1	5	5	1		49
februari	49	30	24	32		6			2	10	4	2		55
maart	55	16	18	41	2	2			6	5	3			53
1e kwartaal	30	84	61	51	3	14			9	20	12	3		53
april	53	27	30	46	2	7		1	9	6	2	2	1	50
mei	50	42	29	34	1	8			5	4	8	2	1	63
juni	63	24	16	38	2	8			4			1	1	71
2e kwartaal	53	93	75	39	5	23		1	18	10	10	5	3	71
juli	71	34	48	84	1	12		1	16	12	2	3	1	57
augustus	57	31	25	54	4	6		1	2	7	4	1		63
september	63	38	23	57	2	6		4	6	2	1		2	78
3e kwartaal	71	103	96	65	7	24		6	24	21	7	4	3	78
oktober	78	44	32	48		11			14	5	2			90
november	90	33	34	53	2	13		10	3	3	2	1		89
december	89	44	47	75	6	17			6	7	4	4	3	86
4e kwartaal	78	121	113	59	8	41		10	23	15	8	5	3	86
Totaal	30	401	345	54	23	102		17	74	66	37	17	9	86

Bijlage 2 – Totaaloverzicht 2019

Totaaloverzicht CvT Bureau Middelburg 2019 - Beklagcommissie																	
Inrichting	Doorloop termijnen in dagen						Beslissingen										
	Instream	Uitstroom	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegrondd	Ongegrondd	Deels gegrondd	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek
Torentijd	401	345	40	81	45	56	30	93	23	102		17	74	66	37	17	9
Totaal	401	345	40	81	45	56	30	93	23	102		17	74	66	37	17	9